C/2025/4001

20.8.2025

DOPORUČENÍ RADY,

ze dne 8. července 2025,

k hospodářské a sociální politice, politice zaměstnanosti a strukturální a rozpočtové politice Švédska

(C/2025/4001)

RADA EVROPSKÉ UNIE,

s ohledem na Smlouvu o fungování Evropské unie, a zejména na čl. 121 odst. 2 a čl. 148 odst. 4 této smlouvy,

s ohledem na nařízení Evropského parlamentu a Evropského parlamentu a Rady (EU) 2024/1263 ze dne 29. dubna 2024 o účinné koordinaci hospodářských politik a mnohostranném rozpočtovém dohledu a o zrušení nařízení Rady (ES) č. 1466/97 ([1]), a zejména na čl. 3 odst. 3 uvedeného nařízení,

s ohledem na nařízení Evropského parlamentu a Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1176/2011 ze dne 16. listopadu 2011 o prevenci a nápravě makroekonomické nerovnováhy ([2]), a zejména na čl. 6 odst. 1 uvedeného nařízení,

s ohledem na doporučení Evropské komise,

s ohledem na usnesení Evropského parlamentu,

s ohledem na závěry Evropské rady,

s ohledem na stanovisko Výboru pro zaměstnanost,

s ohledem na stanovisko Hospodářského a finančního výboru,

s ohledem na stanovisko Výboru pro sociální ochranu,

s ohledem na stanovisko Výboru pro hospodářskou politiku,

vzhledem k těmto důvodům:

Obecná východiska

(1) Nařízení (EU) 2024/1263, které vstoupilo v platnost dne 30. dubna 2024, stanoví cíle správy ekonomických záležitostí, jejímž účelem je podporovat zdravé a udržitelné veřejné finance, udržitelný a inkluzivní růst a odolnost prostřednictvím reforem a investic a předcházet nadměrným schodkům veřejných financí. Nařízení stanoví, že Rada a Komise vykonávají mnohostranný dohled v rámci evropského semestru v souladu s cíli a požadavky stanovenými v SFEU. Evropský semestr zahrnuje zejména definování doporučení pro jednotlivé země a dohled nad jejich prováděním. Nařízení rovněž podporuje odpovědnost členských států za fiskální politiku a klade důraz na její střednědobé zaměření v kombinaci s účinnějším a soudržnějším prosazováním. Každý členský stát musí Radě a Komisi předložit národní střednědobý fiskálně-strukturální plán obsahující jeho fiskální, reformní a investiční závazky, který v závislosti na délce volebního období v daném členském státě pokrývá období čtyř nebo pěti let. Dráha čistých výdajů ([3]) v těchto plánech musí být v souladu s požadavky uvedeného nařízení, včetně požadavku na to, aby byl veřejný dluh do konce období korekce uveden na věrohodně sestupnou dráhu nebo aby na této dráze setrval anebo aby zůstal na obezřetné úrovni pod hodnotou 60 % hrubého domácího produktu (HDP) a aby se schodek veřejných financí ve střednědobém horizontu snížil pod referenční hodnotu 3 % HDP stanovenou ve Smlouvě nebo se pod ní udržel. Pokud se členský stát zaváže k příslušnému souboru reforem a investic v souladu s kritérii stanovenými v uvedeném nařízení, může být období korekce prodlouženo, a to nejvýše o tři roky.

([1]) Úř. věst. L, 2024/1263, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj.
([2]) Úř. věst. L 306, 23.11.2011, s. 25, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2011/1176/oj.
([3]) Čisté výdaje ve smyslu čl. 2 bodu 2 nařízení (EU) 2024/1263: „čistými výdaji“ se rozumí veřejné výdaje očištěné o i) úrokové výdaje; ii) diskreční opatření na straně příjmů; iii) výdaje na programy Unie, které jsou plně kompenzovány příjmy z fondů Unie; iv) vnitrostátní výdaje na spolufinancování programů financovaných Unií; v) cyklické prvky výdajů na dávky v nezaměstnanosti a vi) jednorázová a jiná dočasná opatření.

(2) Dne 19. února 2021 vstoupilo v platnost nařízení Evropského parlamentu a Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/241 ([4]), kterým byl zřízen Nástroj pro oživení a odolnost. Nástroj pro oživení a odolnost poskytuje členským státům finanční podporu na provádění reforem a investic, a přináší tedy fiskální impuls financovaný Unií. V souladu s prioritami evropského semestru pro koordinaci hospodářských politik podporuje hospodářské a sociální oživení a stimuluje udržitelné reformy a investice, zejména za účelem podpory zelené a digitální transformace a zvýšení odolnosti ekonomik členských států. Také pomáhá posílit veřejné finance, podnítit hospodářský růst a tvorbu pracovních míst ve střednědobém a dlouhodobém výhledu, zlepšit územní soudržnost v rámci Unie a podpořit setrvalé provádění evropského pilíře sociálních práv.

(3) Nařízení Evropského parlamentu a Evropského parlamentu a Rady (EU) 2023/435 ([5]) (dále jen „nařízení REPowerEU“) přijaté dne 27. února 2023 má za cíl ukončit závislost Unie na dovozu fosilních paliv z Ruska. To pomůže dosáhnout energetické bezpečnosti a diverzifikovat dodávky energií v Unii a vede k širšímu využívání obnovitelných zdrojů energie, ke zvýšení kapacity pro ukládání energie a ke zlepšení energetické účinnosti. Švédsko doplnilo do svého národního plánu pro oživení a odolnost novou kapitolu REPowerEU za účelem financování klíčových reforem a investic, jež pomohou dosáhnout cílů plánu REPowerEU.

(4) Dne 28. května 2021 předložilo Švédsko Komisi v souladu s čl. 18 odst. 1 nařízení (EU) 2021/241 svůj národní plán pro oživení a odolnost. Komise podle článku 19 uvedeného nařízení posoudila relevanci, účinnost, efektivnost a ucelenost tohoto plánu v souladu s pokyny pro posuzování stanovenými v příloze V. Dne 4. května 2022 přijala Rada prováděcí rozhodnutí o schválení posouzení plánu pro oživení a odolnost Švédska ([6]), které bylo dne 9. listopadu 2023 změněno podle čl. 18 odst. 2 za účelem aktualizace maximálního finančního příspěvku na nevratnou finanční podporu a za účelem začlenění kapitoly REPowerEU ([7]). Uvolnění splátek je podmíněno přijetím rozhodnutí Komise v souladu s čl. 24 odst. 5, v němž se stanoví, že Švédsko uspokojivě splnilo příslušné milníky a cíle stanovené v prováděcím rozhodnutí Rady. Podmínkou uspokojivého splnění je rovněž absence zvratu u dříve dosažených milníků a cílů, pokud jde o tutéž reformu nebo investici.

(5) Dne 21. ledna 2025 přijala Rada na doporučení Komise doporučení, kterým schválila národní střednědobý fiskálně-strukturální plán Švédska ([8]). Plán byl předložen v souladu s článkem 11 a čl. 36 odst. 1 písm. a) nařízení (EU) 2024/1263, vztahuje se na roky 2025–2028 a stanoví rozpočtové omezení v podobě maximální míry růstu čistých výdajů rozložené do čtyř let.

(6) Dne 26. listopadu 2024 Komise na základě nařízení (EU) č. 1176/2011 přijala zprávu mechanismu varování 2025, ve které je Švédsko uvedeno mezi členskými státy, u nichž je třeba provést hloubkový přezkum. Komise rovněž přijala doporučení pro doporučení Rady týkající se hospodářské politiky eurozóny, jakož i návrh společné zprávy o zaměstnanosti 2025, která analyzuje provádění hlavních směrů politik zaměstnanosti a zásad evropského pilíře sociálních práv. Rada přijala doporučení týkající se hospodářské politiky eurozóny ([9]) dne 13. května 2025 a společnou zprávu o zaměstnanosti dne 10. března 2025.

(7) Dne 29. ledna 2025 Komise zveřejnila Kompas konkurenceschopnosti, strategický rámec, jehož cílem je posílit globální konkurenceschopnost EU v příštích pěti letech. Stanoví tři transformační požadavky udržitelného hospodářského růstu: i) inovace; ii) dekarbonizace a konkurenceschopnost a iii) bezpečnost. Za účelem odstranění rozdílů v oblasti inovací si EU klade za cíl prosazovat průmyslové inovace, podporovat růst startupů prostřednictvím

([4]) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/241 ze dne 12. února 2021, kterým se zřizuje Nástroj pro oživení a odolnost (Úř. věst. L 57, 18.2.2021, s. 17, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/241/oj).

([5]) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2023/435 ze dne 27. února 2023, kterým se mění nařízení (EU) 2021/241, pokud jde o kapitoly REPowerEU v plánech pro oživení a odolnost, a nařízení (EU) č. 1303/2013, (EU) 2021/1060 a (EU) 2021/1755 a směrnice 2003/87/ES (Úř. věst. L 63, 28.2.2023, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/435/oj).

([6]) Prováděcí rozhodnutí Rady ze dne 4. května 2022 o schválení posouzení plánu pro oživení a odolnost Švédska (ST 7772/2022; ST 7772/2022 ADD 1).

([7]) Prováděcí rozhodnutí Rady ze dne 9. listopadu 2023, kterým se mění prováděcí rozhodnutí ze dne 4. května 2022 o schválení posouzení plánu pro oživení a odolnost Švédska (ST 14474/2023).

([8]) Doporučení Rady, ze dne 21. ledna 2025, kterým se schvaluje národní střednědobý fiskálně-strukturální plán Švédska (Úř. věst. C, C/2025/644, 10.2.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/644/oj).

([9]) Doporučení Rady ze dne 13. května 2025 týkající se hospodářské politiky eurozóny (Úř. věst. C, C/2025/2782, 22.5.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/2782/oj).

iniciativ, jako je Strategie EU pro startupy a scaleupy, a urychlit zavádění pokročilých technologií, jako je umělá inteligence a kvantová výpočetní technika. V zájmu dosažení zelenějšího hospodářství Komise předložila komplexní Akční plán pro cenově dostupnou energii a Dohodu o čistém průmyslu, které zajistí, aby přechod na čistou energii zůstal nákladově efektivní, zohledňoval konkurenceschopnost, zejména v energeticky náročných odvětvích, a byl hnací silou růstu. Pro snížení nadměrné závislosti a zvýšení bezpečnosti je Unie odhodlána posílit globální obchodní partnerství, diverzifikovat dodavatelské řetězce a zajistit přístup ke kritickým surovinám a čistým zdrojům energie. Tyto priority se opírají o horizontální faktory, jež zahrnují zjednodušení právních předpisů, prohloubení jednotného trhu, financování konkurenceschopnosti a unii úspor a investic, podporu dovedností a kvalitních pracovních míst a lepší koordinaci politik EU. Kompas konkurenceschopnosti je sladěn s evropským semestrem, čímž je zajištěno, aby hospodářské politiky členských států byly v souladu se strategickými cíli Komise a při správě ekonomických záležitostí byl uplatňován jednotný přístup, který podporuje udržitelný růst, inovace a odolnost v celé Unii.

(8) Evropský semestr pro koordinaci hospodářských politik se v roce 2025 nadále vyvíjí souběžně s prováděním Nástroje pro oživení a odolnost. Stále platí, že pro naplnění politických priorit v rámci evropského semestru je zásadně důležité plné provedení plánů pro oživení a odolnost, neboť tyto plány pomáhají účinně řešit všechny výzvy, které byly uvedeny v příslušných doporučeních pro jednotlivé země vydaných v posledních letech, nebo významnou část těchto výzev. Tato doporučení pro jednotlivé země zůstávají relevantní i pro posuzování pozměněných plánů pro oživení a odolnost v souladu s článkem 21 nařízení (EU) 2021/241.

(9) Dne 4. června 2025 zveřejnila Komise zprávu o Švédsku pro rok 2025. Posoudila pokrok, který Švédsko učinilo při plnění příslušných doporučení, a zhodnotila, jak Švédsko provádí plán pro oživení a odolnost. Na základě této analýzy identifikovala nejnaléhavější výzvy, kterým Švédsko čelí. Posoudila rovněž pokrok Švédska při provádění evropského pilíře sociálních práv a v plnění hlavních cílů Unie pro rok 2030 v oblasti zaměstnanosti, dovedností a snižování chudoby a sociálního vyloučení, jakož i pokrok při dosahování cílů OSN v oblasti udržitelného rozvoje.

(10) Komise v případě Švédska provedla hloubkový přezkum podle článku 5 nařízení (EU) č. 1176/2011. Hlavní zjištění, k nimž Komise při posuzování makroekonomické zranitelnosti Švédska pro účely uvedeného nařízení dospěla, byla zveřejněna dne 13. května 2025 ([10]). Dne 4. června 2025 Komise dospěla k závěru, že se Švédsko potýká s makroekonomickými nerovnováhami. Zejména zranitelnosti související s trhem s nemovitostmi a vysokým soukromým dluhem zůstávají navzdory určitému nedávnému zmírnění i nadále relevantní a zjištěné zranitelnosti přetrvávají, aniž by byla přijata jasná opatření. Přestože došlo k určitému zmírnění, poměr dluhu domácností a podniků k HDP i nadále patří mezi nejvyšší v EU a přestože ceny obytných nemovitostí byly v nominálním vyjádření konstantní, zůstávají nadhodnocené. Přísnější finanční podmínky kromě toho vedly ke zpomalení výstavby obytných nemovitostí a k dalšímu tlaku na výdaje domácností a podniků a finanční sektor je i nadále silně vystaven riziku souvisejícímu se sektorem nemovitostí, včetně komerčních nemovitostí. Pokrok v politice byl omezený. Nastavení politiky i nadále zvýhodňuje nákupy nemovitostí financované dluhem a nedostatečná nabídka bydlení přetrvává. Zdanění nadále nabízí významnou daňovou odpočitatelnost splátek hypotečních úroků, čímž i nadále motivuje k nabývání nemovitostí prostřednictvím dluhu. Opatření, která do budoucna zvýší nabídku bydlení, by pomohla zmírnit růst cen bydlení, ale nenahrazují reformy, které by řešily hlavní příčiny zadlužení domácností. Nebyla provedena reforma trhu s nájemním bydlením. Tyto zranitelnosti by se mohly zhoršit, pokud by se v důsledku zmírnění makroobezřetnostních opatření, která se zřejmě zvažují, spojeného s příznivějšími podmínkami financování znovu zvýšilo pořizování nemovitostí financovaných dluhem a nadhodnocení cen obytných nemovitostí.

Posouzení roční zprávy o pokroku

(11) Dne 21. ledna 2025 Rada doporučila následující maximální míry růstu čistých výdajů pro Švédsko: 4,0 % v roce 2025, 4,4 % v roce 2026, 4,4 % v roce 2027 a 4,6 % v roce 2028, což odpovídá maximální kumulativní míře růstu vypočtené s ohledem na rok 2023 ve výši 10,7 % v roce 2025, 15,5 % v roce 2026, 20,6 % v roce 2027 a 26,1 % v roce 2028. Dne 30. dubna 2025 předložilo Švédsko svou roční zprávu o pokroku ([11]), pokud jde o dodržování doporučeného maximálního tempa růstu čistých výdajů a realizaci reforem a investic reagujících na hlavní výzvy vymezené v jemu určených doporučeních v rámci evropského semestru. Roční zpráva o pokroku rovněž zohledňuje

([10]) Dokument SWD(2025) 124 final.
([11]) Roční zprávy o pokroku z roku 2025 jsou dostupné na adrese: https://economy-finance.ec.europa.eu/economic-and-fiscal-governance/stability-and-growth-pact/preventive-arm/annual-progress-reports_cs.

zprávy, které Švédsko dvakrát ročně podává o pokroku dosaženém při plnění plánu pro oživení a odolnost v souladu s článkem 27 nařízení (EU) 2021/241.

(12) Útočná válka Ruska proti Ukrajině a její důsledky představují pro Evropskou unii existenční výzvu. Komise doporučila aktivaci národní únikové doložky Paktu o stabilitě a růstu koordinovaným způsobem s cílem podpořit úsilí EU o rychlé a významné navýšení výdajů na obranu; tento návrh uvítala Evropská rada dne 6. března 2025.

(13) Na základě údajů potvrzených Eurostatem ([12]) se schodek veřejných financí Švédska zvýšil z 0,8 % HDP v roce 2023 na 1,5 % v roce 2024, zatímco veřejný dluh vzrostl z 31,6 % HDP na konci roku 2023 na 33,5 % na konci roku 2024. Podle výpočtů Komise odpovídá tento vývoj tempu růstu čistých výdajů ve výši 6,1 % v roce 2024. Švédsko v roční zprávě o pokroku odhaduje růst čistých výdajů v roce 2024 na 6,1 %. Na základě odhadů Komise bylo nastavení fiskální politiky ([13]), které zahrnuje výdaje financované jak z vnitrostátních, tak z unijních zdrojů, v roce 2024 expanzivní, a to ve výši 0,7 % HDP.

(14) Podle roční zprávy o pokroku předpokládá makroekonomický scénář, na němž jsou založeny rozpočtové projekce Švédska, v roce 2025 růst reálného HDP o 2,1 %, zatímco inflace měřená HISC je v roce 2025 odhadována na 2,1 %. Prognóza Komise z jara 2025 předpokládá růst reálného HDP v roce 2025 o 1,1 % a v roce 2026 o 1,9 % a inflaci měřenou HISC v roce 2025 na úrovni 2,2 % a v roce 2026 na úrovni 1,6 %.

(15) V roční zprávě o pokroku se očekává, že schodek veřejných financí klesne v roce 2025 na 1,3 % HDP, zatímco poměr veřejného dluhu k HDP by měl do konce roku 2025 vzrůst na 34,3 % HDP. Tento vývoj odpovídá tempu růstu čistých výdajů v roce 2025 ve výši 4,1 %. Prognóza Komise z jara 2025 předpokládá v roce 2025 schodek veřejných financí ve výši 1,5 % HDP. Podle výpočtů Komise tento vývoj odpovídá růstu čistých výdajů ve výši 1,7 % v roce 2025. Tato nižší míra růstu čistých výdajů ve srovnání s mírou uvedenou v roční zprávě o pokroku odráží odlišné prognózy mimo jiné v oblasti odměňování zaměstnanců a naturálních sociálních transferů ze strany tržních výrobců. Na základě odhadů Komise se předpokládá, že nastavení fiskální politiky, které zahrnuje jak výdaje financované z vnitrostátních, tak z unijních zdrojů, bude mít v roce 2025 restriktivní povahu, a to ve výši 0,7 % HDP. Poměr veřejného dluhu k HDP by se měl do konce roku 2025 zvýšit na 33,8 %.

(16) Podle prognózy Komise z jara 2025 se očekává, že v roce 2025 budou z nevratné podpory („grantů“) z Nástroje pro oživení a odolnost financovány výdaje vládních institucí ve výši 0,1 % HDP, přičemž v roce 2024 to bylo 0,1 % HDP. Výdaje financované z nevratné podpory Nástroje pro oživení a odolnost umožní kvalitní investice a reformy zaměřené na zvýšení produktivity bez přímého dopadu na saldo veřejných financí a veřejný dluh Švédska.

(17) Výdaje vládních institucí Švédska na obranu činily 1,3 % HDP v roce 2021, 1,7 % HDP v roce 2022 a 1,8 % HDP v roce 2023 ([14]). Podle prognózy Komise z jara 2025 se výdaje na obranu předpokládají v roce 2024 na úrovni 2,3 % HDP a v roce 2025 na úrovni 2,5 % HDP. To odpovídá nárůstu o 1,2 procentního bodu HDP ve srovnání s rokem 2021.

(18) Podle prognózy Komise z jara 2025 se očekává, že tempo růstu čistých výdajů ve Švédsku dosáhne 1,7 % v roce 2025 a 7,9 % kumulativně za roky 2024 a 2025. Na základě prognózy Komise z jara 2025 se předpokládá, že růst čistých výdajů Švédska v roce 2025 bude pod doporučenou maximální mírou růstu, a to jak ročně, tak při zohlednění let 2024 a 2025 dohromady.

(19) Roční zpráva o pokroku nezahrnuje rozpočtové projekce na období po roce 2025. Prognóza Komise z jara 2025 předpokládá na základě politických opatření známých ke dni její uzávěrky schodek veřejných financí ve výši 0,8 % HDP v roce 2026. Tento vývoj odpovídá tempu růstu čistých výdajů v roce 2026 ve výši 2,6 %. Na základě odhadů Komise se předpokládá, že nastavení fiskální politiky, které zahrnuje jak výdaje financované z vnitrostátních zdrojů,

([12]) Eurostat – Euro Indicators, 22. dubna 2025.

([13]) Nastavení fiskální politiky je definováno jako měřítko roční změny základního stavu veřejných rozpočtů. Jeho cílem je posoudit ekonomický impuls plynoucí z fiskálních politik, a to jak z těch, které jsou financovány z vnitrostátních zdrojů, tak z těch, které jsou financovány z rozpočtu EU. Nastavení fiskální politiky se měří jako rozdíl mezi i) střednědobým potenciálním růstem a ii) změnou primárních výdajů očištěných o diskreční opatření na straně příjmů a se zahrnutím výdajů financovaných z nevratné podpory (grantů) z Nástroje pro oživení a odolnost a dalších fondů Unie.

([14]) Zdroj: Eurostat, vládní výdaje podle klasifikace funkcí vládních institucí (COFOG). Vzhledem k metodickým rozdílům mezi definicemi podle COFOG a NATO se výdaje založené na definici dle COFOG mohou lišit od výdajů založených na definici dle NATO.

tak z unijních zdrojů, bude v roce 2026 restriktivní, a to ve výši 0,4 % HDP. Poměr veřejného dluhu k HDP se podle prognózy Komise do konce roku 2026 sníží na 33,3 %.

Klíčové politické výzvy

(20) V souladu s čl. 19 odst. 3 písm. b) nařízení (EU) 2021/241 a s přílohou V kritériem 2.2 uvedeného nařízení zahrnuje plán pro oživení a odolnost rozsáhlý soubor vzájemně se posilujících reforem a investic, které mají být provedeny do roku 2026. Očekává se, že tyto reformy a investice pomohou účinně řešit všechny výzvy identifikované v příslušných doporučeních pro tuto zemi nebo jejich významnou část. V tomto napjatém časovém rámci má dokončení účinného provádění plánu pro oživení a odolnost včetně kapitoly REPowerEU zásadní význam pro posílení dlouhodobé konkurenceschopnosti Švédska prostřednictvím zelené a digitální transformace a pro zajištění sociální spravedlnosti. Sdělení Komise NextGenerationEU – Cesta do roku 2026, které bylo přijato dne 4. června 2025, vyjasňuje příslušný harmonogram ukončení nástroje a poskytuje členským státům pokyny pro maximalizaci provádění do 31. srpna 2026, včetně toho, jak dále zefektivnit plány pro oživení a odolnost, uvádí nejdůležitější možnosti, které je třeba zvážit při jejich revizi, a zdůrazňuje význam pečlivého společného plánování před předložením posledních žádostí o platbu v roce 2026. Aby byla zajištěna široká podpora pro úspěšné provádění plánu pro oživení a odolnost, je i nadále nezbytné do procesu systematicky zapojovat místní a regionální orgány, sociální partnery, občanskou společnost a další příslušné zúčastněné strany.

(21) Ve Švédsku došlo k urychlení provádění programů politiky soudržnosti, které zahrnují podporu z Evropského fondu pro regionální rozvoj (EFRR), Fondu pro spravedlivou transformaci (FST) a Evropského sociálního fondu plus (ESF+). Je důležité pokračovat v úsilí o zajištění rychlého provádění těchto programů a zároveň maximalizovat jejich reálný dopad. Švédsko již na základě svých programů v rámci politiky soudržnosti přijímá opatření na podporu konkurenceschopnosti a růstu a současně na posílení sociální soudržnosti. Zároveň Švédsko nadále čelí výzvám, včetně nedostatku v oblasti dovedností a nesouladu mezi nabízenými a požadovanými dovednostmi, a mohl by existovat prostor pro posílení regionálního růstu s ohledem na regionální potřeby týkající se konkurenceschopnosti, transformace energetiky a vodohospodářské odolnosti. V souladu s článkem 18 nařízení (EU) 2021/1060 je Švédsko povinno v rámci přezkumu fondů politiky soudržnosti v polovině období přezkoumat každý program, mimo jiné s přihlédnutím k příslušným výzvám určeným v doporučeních pro jednotlivé země z roku 2024. Návrhy Komise přijaté dne 1. dubna 2025 ([15]) prodlužují lhůtu k předložení posouzení – v případě každého programu – výsledku přezkumu v polovině období stanovenou na 31. března 2025. Poskytují také flexibilitu, která pomáhá urychlit provádění programů, a pobídky pro členské státy, aby přidělovaly zdroje politiky soudržnosti do pěti strategických prioritních oblastí Unie, konkrétně do konkurenceschopnosti v oblasti strategických technologií, obrany, bydlení, vodohospodářské odolnosti a přechodu na jiné zdroje energie, a do investic do dovedností v prioritních odvětvích při současném zachování důrazu na osoby v nejzranitelnějších situacích v programech ESF+.

(22) Platforma strategických technologií pro Evropu (STEP) poskytuje příležitost investovat do klíčové strategické priority EU tím, že posílí konkurenceschopnost EU. Platforma STEP je financována z jedenácti stávajících fondů EU. Členské státy mohou rovněž přispívat do Programu InvestEU na podporu investic v prioritních oblastech. Švédsko by mohlo tyto iniciativy optimálně využívat k podpoře vývoje nebo výroby kritických technologií, včetně čistých technologií a technologií účinně využívajících zdroje.

(23) Kromě hospodářských a sociálních výzev, které jsou řešeny prostřednictvím plánu pro oživení a odolnost a jiných fondů EU, by Švédsko mělo účinně řešit zbývající výzvy, jež souvisejí s: i) zhoršující se výsledky vzdělávání žáků, zejména žáků ze znevýhodněného sociálně-ekonomického a přistěhovaleckého prostředí; ii) nedostatek dovedností, který je nejvýraznější u osob ze znevýhodněného sociálně-ekonomického a přistěhovaleckého prostředí; iii) vysoká úroveň soukromého dluhu spojená s nadhodnocenými nemovitostmi; iv) snížení emisí skleníkových plynů a v) omezení kapacity elektrické sítě a přenosové soustavy v souvislosti se zaváděním obnovitelných zdrojů energie.

([15]) Návrh NAŘÍZENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY, kterým se mění nařízení (EU) 2021/1058 a (EU) 2021/1056, pokud jde o zvláštní opatření k řešení strategických výzev v souvislosti s přezkumem v polovině období – COM(2025) 123 final.

(24) Výsledky Programu pro mezinárodní hodnocení žáků (PISA) z roku 2022 ukazují, že pokles základních dovedností švédských žáků od roku 2018 patří k nejprudším v EU, zejména v matematice. Nedostatečné výsledky v základních dovednostech jsou obzvláště vysoké u žáků z přistěhovaleckého nebo znevýhodněného socioekonomického prostředí, přičemž u žáků ze znevýhodněného socioekonomického prostředí je nárůst nedostatečných výsledků ještě vyšší. Mezi žáky narozenými ve Švédsku a žáky narozenými v zahraničí existují značné rozdíly ve výsledcích a žáci s přistěhovaleckým původem jsou častěji soustředěni v některých školách. Studenti ze znevýhodněného prostředí jsou také nedostatečně zastoupeni v soukromých školách, jejichž žáci mají v průměru lepší šance na další studium. V roce 2022 mělo 15 % všech studentů končících nižší sekundární stupeň vzdělávání příliš nízké nebo neúplné závěrečné hodnocení, což je vylučovalo z možnosti přijetí na školu vyššího sekundárního stupně. Přetrvávající nedostatek kvalifikovaných učitelů, zejména ve školách s vysokým počtem znevýhodněných studentů, představuje riziko pro kvalitu vzdělávacího systému a ještě více umocňuje zhoršující se výsledky vzdělávání.

(25) Švédsko se i nadále potýká s problémy při začleňování osob ze zranitelných skupin, zejména osob ze znevýhodněného a přistěhovaleckého prostředí, na trh práce a při snižování přetrvávajících nedostatků dovedností. V roce 2023 mělo Švédsko nejvyšší míru nezaměstnanosti v EU u osob narozených mimo EU, přičemž obzvláště vysoký zůstává rozdíl mezi osobami narozenými mimo EU a rodilými Švédy. Z osob ze zranitelných skupin registrovaných jako nezaměstnaní téměř polovina nemá vyšší střední vzdělání a mnohým chybí i základní předpoklady pro nalezení práce nebo pro studium, včetně jazykových znalostí. Vzhledem k tomu, že dokončení vyššího středního vzdělání je pro získání zaměstnání ve Švédsku nezbytné, bylo by zapotřebí dalších opatření na podporu studentů, kteří usilují o získání vyššího středního, vysokoškolského nebo odborného vzdělávání a přípravy. To by pomohlo zvýšit nabídku kvalifikované pracovní síly, která by podpořila zaměstnanost, růst produktivity a růstový potenciál švédské ekonomiky.

(26) Nedostatek pracovních sil a dovedností v odvětvích a povoláních, která jsou klíčová pro zelenou transformaci, včetně výroby, zavádění a udržování technologií s nulovými čistými emisemi, brzdí ve Švédsku přechod na hospodářství s nulovými čistými emisemi. Zejména na severu země je vysoká poptávka po inženýrech a odbornících na zelenou transformaci. Proto je další zlepšování relevance nabízených systémů vzdělávání a odborné přípravy pro trh práce, které by reagovaly na měnící se potřeby trhu práce, a cílená opatření ke zvyšování a rekvalifikaci klíčem ke snížení nedostatku dovedností a podpoře začleňování a přerozdělování pracovních sil.

(27) Vysoká úroveň soukromého dluhu a nadhodnocené ceny nemovitostí představují makroekonomické nerovnováhy, u níž nadále hrozí riziko neřízeného uvolnění. Ceny bydlení zůstávají vysoké a nabídka je stále nedostatečná, protože nová výstavba je nižší než předpokládaná poptávka. Nedostatečná nabídka bydlení souvisí se strukturálními nedostatky, k nimž patří omezená hospodářská soutěž ve stavebnictví způsobená překážkami, které brání malým a zahraničním podnikům ve vstupu na trh, a velkými developery, kteří mají pod kontrolou půdní fond. Celkové daňové zatížení nemovitostí zůstává ve Švédsku poměrně nízké z důvodu velkorysých daňových odpočtů úrokových splátek hypotečních úvěrů a nízkých periodických daní z nemovitostí. Dopad změn politiky na splátky hypoték po zdanění je vzhledem k nedostatku údajů o aktivech a závazcích jednotlivých domácností obtížné posoudit. Dostupnost těchto údajů by mohla vést ke zvýšení efektivity při tvorbě politiky, případně ke snížení překážek vstupu na trh s bydlením a rovnoměrnějšímu rozložení zátěže spojené s bydlením mezi obyvatelstvo. Trh s nájemním bydlením nabízí jen málo alternativ a je třeba jej reformovat, aby se zkrátily čekací listiny a podpořila výstavba nájemních bytů. Jakékoli uvolnění makroobezřetnostní politiky před reformami zaměřenými na řešení stávající dysfunkce trhu by mohlo vést k růstu cen nemovitostí a současně ke zvýšení zadlužení domácností.

(28) Švédsko se svými současnými politikami není na dobré cestě ke splnění cílů EU v oblasti snižování emisí skleníkových plynů do roku 2030. Emise skleníkových plynů v zemi se v roce 2024 zvýšily a několik studií oficiálních i nezávislých subjektů naznačuje, že současná politika Švédska povede k značným nedostatkům v oblasti klimatických cílů EU pro rok 2030. Tyto nedostatky jsou způsobeny zejména nedávnými změnami politik, včetně povinnosti přimíchávat méně biopaliv a snížení daní z kapalných paliv, které vedly ke zvýšení emisí ze silniční dopravy, která je hlavním zdrojem emisí skleníkových plynů z fosilních paliv ve Švédsku.

(29) Ačkoli je Švédsko i nadále členským státem s nejvyšším podílem obnovitelných zdrojů energie na konečné spotřebě energie, většímu využívání obnovitelných zdrojů energie mohou bránit omezení kapacity elektrické sítě a přenosové soustavy. Odstranění těchto omezení má zásadní význam, neboť se očekává, že konečná spotřeba elektřiny ve Švédsku v období do roku 2045 výrazně vzroste v důsledku zvýšené potřeby elektrifikace průmyslu a dopravy. Zlepšení přístupu k nevyužitému potenciálu obnovitelných zdrojů energie ve Švédsku by mohlo přispět k probíhající elektrifikaci průmyslu na jihu země a podpořit inovativní, ekologický průmyslový rozvoj a dekarbonizaci na severu země. Snížení spotřeby energie zvýšením energetické účinnosti je také nezbytné k podpoře snížení emisí uhlíku a kontrolních nákladů na energii pro domácnosti a podniky. Pokud jde o energetickou účinnost, vzhledem k vývoji spotřeby energie hrozí, že Švédsko nedosáhne svého národního cíle zvýšit do roku 2030 energetickou účinnost o 50 % ve srovnání s rokem 2005. Se spotřebou primární energie více než 41 Mtoe v roce 2023 zůstává Švédsko mezi členskými státy s nejvyšší spotřebou energie na obyvatele.

(30) Rozšíření kapacity výroby energie z obnovitelných zdrojů v zemi stále brání několik překážek. Jednou z překážek je nepředvídatelné vydávání povolení pro větrné elektrárny na moři i na pevnině. Překážky plynoucí z neefektivních povolovacích řízení a práva veta obcí a orgánů odpovědných za obranu státu vytvářejí investiční nejistotu a brání využití potenciálu, který obnovitelné zdroje energie poskytují.

(31) S ohledem na hloubkový přezkum provedený Komisí a jeho závěry o existenci nerovnováh jsou do níže uvedeného doporučení č. 5 promítnuta doporučení podle článku 6 nařízení (EU) č. 1176/2011. Politiky uvedené v doporučení 5) pomáhají řešit zranitelnost spojenou s trhem s nemovitostmi a vysokým soukromým dluhem,

DOPORUČUJE Švédsku v letech 2025 a 2026:

1. Posílit celkové výdaje na obranu a bezpečnost a připravenost při současném zajištění udržitelnosti dluhu v souladu se závěry Evropské rady ze dne 6. března 2025. Dodržovat maximální míry růstu čistých výdajů doporučené Radou dne 21. ledna 2025.

2. S ohledem na platné lhůty pro včasné dokončení reforem a investic podle nařízení (EU) 2021/241 zajistit efektivní provádění plánu pro oživení a odolnost, včetně kapitoly REPowerEU. Urychlit provádění programů v rámci politiky soudržnosti (EFRR, FST, ESF+) a případně využít možností, které nabízí přezkum v polovině období. Optimálně využívat nástroje EU, včetně možností, které poskytuje Program InvestEU a Platforma strategických technologií pro Evropu, ke zvýšení konkurenceschopnosti.

3. Zajistit dosažení cílů v oblasti snížení emisí skleníkových plynů tím, že se sníží zejména emise ze silniční dopravy. Snížit závislost na fosilních palivech tím, že se urychlí zavádění obnovitelných zdrojů energie, mimo jiné tím, že se rozšíří a modernizují energetické přenosové soustavy, a zlepší energetická účinnost. Urychlit a zefektivnit povolovací řízení pro zavádění obnovitelných zdrojů energie, zejména pro větrnou energii na moři a na pevnině, a zabránit rušení vydaných povolení.

4. Zlepšit výsledky v oblasti vzdělávání, mj. u studentů ze znevýhodněného sociálně-ekonomického a přistěhovaleckého prostředí, tím, že se bude řešit přetrvávající nedostatek kvalifikovaných učitelů, zajišťovat rovný přístup ke školskému systému a dále podporovat přechod žáků na vyšší sekundární stupeň vzdělávání. Rozvíjet dovednosti pracovníků, zejména pracovníků ze znevýhodněného sociálně-ekonomického a přistěhovaleckého prostředí, prostřednictvím cílených politických opatření a zdrojů s cílem zlepšit jejich začlenění na trh práce.

5. Zvýšit účinnost trhu s bydlením, mimo jiné zavedením reforem trhu s nájemním bydlením. Podpořit investice do bytové výstavby s cílem zmírnit akutní nedostatek bytů. Odstranit strukturální překážky, a tím usnadnit bytovou výstavbu. Řešit rizika spojená s vysokým zadlužením domácností postupným snížením daňové odpočitatelnosti úrokových splátek hypotečních úvěrů nebo zvýšením periodických daní z nemovitostí a zároveň zavést přiměřené nástroje s cílem lépe hodnotit a zacílit politiky. Zachovat makroobezřetnostní opatření.

V Bruselu dne 8. července 2025.

Za Radu

předsedkyně

S. LOSE